

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadružni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanju in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
tina enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 76.

Sreda, 23. septembra 1931.

Leto VI.

Gandhi je govoril.

Neodvisna Indija v okviru imperija.

Na londonski konferenci je Gandhi prvi dan molčal. Poslušal je in pil mleko. Dne 15. t. m. se je pa oglasil in govoril tri četrt ure in s povdankom vsake besede.

Povdaril je, da je mandatar indijskega kongresa in da naj drugi udeleženci razumevajo njegovo dolžnost in težkoče. Indijski kongres, je rekel voditelj nacionalistov, je edini legalni zastopnik cele Indije. Indijski kongres ni in ne bo zastopal posebnih kast. Njegov mandat je posledica provizoričnega dogovora med kongresom in podkraljem. Kongres zahteva za Indijo popolno svobodo. Med Indijo in Anglijo se more skleniti le pogodba enakopravnih, ki si jo med seboj lahko odpovesta. Kongres želi neodvisnost in samoupravo, zlasti tudi vojske, zunanje politike, financ in fiskalne politike ter dalje nepristransko kontrolo nad finančnimi transakcijami britske vlade v Indiji. Izvajanja Macdonalda daleč ne ustrežajo temu, kar kongres zahteva. Njegova konstitucija bi na videz vse dovoljevala, meritorno pa ne bi bila nič vredna za Indijo. Če bi oba partnerja vezala popolna enakopravnost s svilen nitjo ljubezni, bi bil to prav tako velik dobiček za Anglijo kakor za Indijo.

Indijski kongres tudi ne mara taji opravičenih dolgov in obvez ter bo plačal vsak peny, ki se Indiji po pravici prisodi. Morda njegova navzočnost ovira posvetovanja konference. Če bi to bilo, se rad umakne. Umaknil se bo tudi sicer, če bo videl, da ni mogoče priti do edinstva, toda ipak upa iz vsega srca, da bo Anglija ravnala raje z ljubeznijo in prijateljstvom, kakor s silo, čeprav je prepričan, da bi Anglija lahko še dalje gospodovala Indiji z mečem.

Gandhiju je odgovarjal državni podtajnik Sir Samuel Hoare, ki je pohvalil jasno izjavo ter dostavil, da je konferenci določen delokrog po dogovoru in da se ta tiče izgradbe federativne konstitucije za Indijo. Predlogi in pobude, ki bi šle dalje, ne spadajo med naloge konference.

Močan padec angleške valute.

Svetovni kapitalizem je še dalje odvajal zlato iz Anglije.

Zato je veljava funta jela naglo padati. Angleška vlada je razveljavila zlato valuto in zaprla londonsko borzo, da neha odtok zlata. Odredila je s tem, da banka ni dolžna zamenjavati vrednostnih papirjev z zlatom. Pomoč so obljubile Zedinjene države in Francija potom kreditov.

Avstrijskih predsedniških kandidatov bo šest.

Veliko poklicanih...

Do sobote je bil rok za predložitev kandidatov za predsedništvo avstrijske republike, in sicer:

dr. Karl Renner je kandidat socialnih demokratov;

Viljem Miklas kandidat krščanskih socialcev;

Franc Thoma kmetiške zveze;

Janez Ude Zalmanove skupine in malih rentnikov.

komunisti kandidirajo Kopeniga in domov. blok generala Hülgertha;

Tirolec Urban se je pa predlagal sam, vendar je volilna oblast zavrnila njegovo kandidaturo.

Za enotnost in socialno-politične pravice delavskega razreda.

Potek konference svobodnih delavskih strokovnih organizacij za dravsko banovino. Za 40 urni delovni teden.

V nedeljo, dne 20. t. m., so se zbrali delegati svobodnih delavskih strokovnih organizacij Dravske banovine na II. pokrajinskem kongresu Zedinjenih delavskih strokovnih zvez Jugoslavije v Ljubljani. Potek kongresa je dokazal popolno enotnost svobodnih delavskih strokovnih organizacij v najvažnejših vprašanih organiziranega delavskega gibanja. Zlasti pa je manifestiral željo in povdaril potrebo organiziranega edinstva vseh onih, ki v boju za življenjski obstanek streme po izboljšanju socialnega reda in zagotovitvi človeških pravic slehernemu članu družbe.

Razprava kongresa se je gibalna ves čas na dostojni višini. Debata, ki se je razvila pri posameznih referatih, je dokazala vso zrelost našega delavstva in njegovih predstavnikov, katerim je ono poverilo mandat, da ga na tem kongresu zastopajo. Čeprav brez vseh ceremonij, je kongres potekel v nekem slavnostnem razpoloženju. Storitveni so bili važni sklepi, ki bodo sprovedeni v življenje, utrdili moč svobodnih strokovnih organizacij, ne samo na teritoriju Dravske banovine, ampak bodo v znatni meri pripomogli tudi k izgradnji celotnega gibanja delavskih strokovnih organizacij na teritoriju cele države. Kongres je napravil svoje sklepe v zavesti, da je baš delavsko strokovno gibanje v Dravski banovini v teh dneh bolj kot kdaj poprej poklicano, da bo posredovalec v sporu našega strokovnega pokreta na jugu države. Na bazi, kakor si je zamislil kongres, naj bi počivala forma bodoče enotne organizacije delavskih strokovnih zvez v sklopu državne strokovne centrale.

Ob pol 9. uri je predsednik komisije s. Jernejčič otvoril kongres, katerega so se udeležili kot gostje: zastopnik centrale strokovnih organizacij s. Krekič, predstavnik bosanskih strokovnih organizacij s. Jakišič, s. Čobal za Delavsko zbornico, za »Svobodo« s. Štukej in dr. Jelenc, za Zvezo gospodarskih združb s. Svetko Kristan, za Zvezo žen in deklet s. Brezarjeva, za Zvezo kovinarjev s. Vrankar, za Splošno delavsko zvezo s. Haramina in za »Cankarjevo družbo« s. Čelešnik. V svojem pozdravnem govoru je predsednik predvsem pozdravil navzoče goste in pa zastopnike delavskega časopisa.

Sledili so pozdravni govori gostov, ki so vsi želeli kongresu najboljši uspeh, povdarjajoč tesno vez, ki družijo vse panoge delavskega gibanja s strokovnimi organizacijami.

Pri konstituiranju sta bila določena za zapisnikarja ss. Novak in Vuk, v odbor za overovljenje mandatov in sestavo kandidatne liste pa so bili izvoljeni sodr. Jeram, Arh, Bibič, Kelnar in Mlinar.

Kot prva točka dnevnega reda konference je bilo obravnavano

poročilo upravnega in nadzornega odbora. Kakor smo poročali že v eni izmed zadnjih števil našega lista, zaznamujejo organizacije v teku zadnjih treh let lep napredek, in sicer se je zvišalo število članstva za okroglo 40 odstotkov, to je od nekaj nad 5000 na okroglo 10.000. Obsirno tiskano poročilo je kongres sprejel soglasno na znanje v prepričanju, da je Strokovna komisija v pretekli poslovni dobi izvršila v polni meri svojo dolžnost. Na predlog kontrole je kongres odobril tudi blagajniško poročilo, ki izkazuje okoli 30.000 dinarjev prebitka. Nato je povzel besedo s. Stanko k drugi točki dnevnega reda:

Potreba spremembe statuta centrale strokovnih organizacij in reorganizacija strokovne komisije.

Uvodno je orisal referent organizacijski problem državne strokovne centrale, ki jo sestavlja 38 samostojnih savezov. Od teh ima večina pokrajinski karakter. V sled mangle štela članov in pomanjkanja finančnih sredstev je delo teh savezov omejeno na lokalno ter deloma humanitarno delo. V večini strok postaja celo po več pokrajinskih savezov. Poleg tega pa ima tudi Splošna delavska zveza svoje podsaveze za poedine stroke. Referent priporoča združitev lokalnih in pokrajinskih savezov v močne, celo državo obsegaajoče profesionalne saveze, odreditev delokroga takozvanega mešanega saveza, Splošni delavski zvezi in državnih centrali ter pokrajinskim inštancom, katerim je treba zagotoviti za njih obstoj potrebna denarna sredstva. V splošnem naj bi postojalo le 11 strokovnih zvez, in sicer: kovinarska, železničarska, živilska, rudarska, zveza privatnih nameščencev, pomorcev, lesnih delavcev, stavbincev, oblačilnih delavcev ter končno splošna delavska zveza, h kateri bi spadali delavci, zaposleni v grobi drveni industriji

ter na žagah, dalje v tekstilnih tovarnah, papirnicah, tvornicah celuloze, katrana, tanina, steklarnah, destilacijah in rafinerijah ter tovarnah za špirit. K tej zvezi bi še spadali usnarji, čevljarji ter hišna služinčad. Temu predlogu primerno naj bi se na kongresu ZDSZJ, ki se bo vršil v Zagrebu dne 28. septembra, spremenil tudi centralni statut strokovne zveze. Finančno in po številu šibke lokalne zveze, ki praktično še ne morejo izvesti centralizacije, naj bi se pri vsakem pokrajinskem zboru ZDSZJ združile v eno upravno in agitacijsko celoto, da se jim omogoči vzdrževanje skupnega upravnega in agitacijskega aparata. Pokrajinski odbori ZDSZJ bi vršili v svojem območju vse upravne in agitacijske posle za vse na njihovem teritoriju obstoječe zveze. Zveze pa bi jim morale v ta namen prepustiti 30 do 40 odstotkov dohodkov na članarini. Ureditve podpornih in stavkovnih fondov ter določitev kvot za podružnice naj ostane stvar posameznih savezov. Zveze bi torej imele le svojo centralno tajništvo, v pokrajinah pa bi vse posle pojedinih savezov vodile strokovne komisije. Posamezne zveze bi lahko izdajale svoja centralna glasila, na območju vsake strokovne komisije pa naj bi izhajalo po eno strokovno glasilo za vse organizacije, ki se nahajajo na teritoriju prideljenem dotični strokovni komisiji. Centralna strokovna komisija naj bi za vzdrževanje svojega aparata in centralnega glasila dobivala od kvote, ki jo prejemajo strokovne komisije od posameznih zvez po 1 Din na mesec in člana. V okviru tega predloga je zamisljena tudi rešitev vprašanja reorganizacije strokovne komisije za Dravsko banovino.

V diskusiji o teh priporočilih namenjenih za kongres ZDSZJ se je večina debatanov izjavila za sprejetje formuliranih predlogov. Svoje pomisleke so iznesli rudarji (s. Šober), ki zahtevajo, da morejo s svojim tajnikom razpolagati v prvi vrsti oni sami.

Pravilno pa je povdaril s. Petejan, da predlog o reorganizaciji ZDSZJ ne bo rešil vprašanja razcepa v strokovnih organizacijah in razčistil odnosov med ZDSZJ in Splošno delavsko zvezo, ker difference ne izvirajo iz različnih pogledov na organizacijska vprašanja, ampak leže globlje. Treba bi se bilo postaviti na stališče, da strokovne organizacije zanimajo predvsem samo vprašanja strokovnega gibanja, vsa druga vprašanja morajo pa za ceno edinstva v strokovnem gibanju stopiti v ozadje. Po referentu predlagane resolucije je kongres osvojil.

O socialno-političnih zahtevah delavstva

je referiral s. Petejan. V svojem govoru je navajal, da hočejo podjetniki posledice gospodarske krize prevaliti predvsem na delavce in nameščence s podaljšanjem delovnega časa, z znižanjem plač in rušenjem kolektivnih pogodb. S strani delodajalcev se vodi boj proti socialnemu zavarovanju, za izločitev vpliva delavskih zbornic in inšpekcijskega dela ter obratnih zaupnikov. Čeprav nosijo delovne mase največji del davčnih bremen potem indirektnih davkov, kuluka itd., bi jim podjetniki radi napravili še nova. Delavstvo zahteva popolno svobodo zborovanja, tiska in stavke v svrhu obrambe svojih gospodarskih, kulturnih in socialnih pravic, točno izvajanje določb o 8urnem delavniku, odpravo nočnega in nedeljskega dela v pekarnah, uvedbo zavarovanja za starost, onemoglost in smrt, vpostavitve samouprave v socialnih institucijah, raztegnitev pokojninskega zavarovanja za nameščence na vso državo in pritegnitev trgovskih pomočnikov v zavarovanje, razpis volitev v delavsko zbornico, sanacijo bratovskih skladnic, upravljanje delavskih borz po paritetnem zastopstvu delavcev in delodajalcev, naložitev plačevanja prispevka za borze dela vsem delavcem in nameščencem, ki so bili doslej izvzeti, povišanje brezposelne podpore na 15 in 20 dinarjev dnevno, ustanovitev inšpekcijskega dela v Mariboru in Celju, raztegnitev obrtnega sodišča v Ljubljani na vso dravsko banovino.

Posebej je še priporočal referent, da naj strokovna komisija posveti največjo pažnjo vprašanju vajencev, njihovi socialni zaščiti, pa tudi njihovi vzgoji. Drug važen problem je vprašanje emigracije. Naloga naših strokovnih organizacij je, da se zanimajo za usodo delavcev, ki zapuščajo državo in iščejo dela v svetu, da bodo v tujini postali člani tamošnjih strokovnih zvez. To dolžnost nam nalaga predvsem skrb za njihov in lasten dobrobit, za naš dobrobit zlasti v slučaju, kadar se ti delavci povrnejo iz tujine

domov, da bomo v njih imeli kader boriteljev za delavske pravice. Nalaga nam pa to dolžnost tudi naša internacionalna solidarnost, da podpremo delavstvo v tujini v njegovi borbi za obstanek. Od referenta predlagano resolucijo je kongres soglasno osvojil.

Enega najzanimivejših referatov je imel s. Uratnik, ki je govoril

o gospodarski politiki in položaju delavstva.

Na teritoriju dravske banovine je nastopila leta 1930 akutna gospodarska kriza. Število zavarovanega delavstva v zadnjih letih je padlo na 5000 in ako računamo, da znaša prirastek prebivalstva v teh letih vsaj 5000, potem je število brezposelnih danes treba ceniti na najmanj 10.000. Res je, da je kriza v neki obliki obstojala že izza časa svetovne vojne, vendar je bilo to samo valovanje, ki je po kratkem padcu konjunktura v eni panogi prineslo zopetno izboljšanje položaja. Zadnja leta pa padamo vedno globlje v krizo. Delavske plače se znižujejo, brezposelnost raste, v krizo je prišlo naše poljedelstvo in industrija. Vsak se skuša rešiti na svoj način, vsak skuša prevaliti posledice krize na ramena šibkejšega. V dobah težkih kriz ni časa za velike akcije strokovnih organizacij. V času, ko čakajo na prazno mesto trije brezposelni, se s sindikalnimi sredstvi delavska vprašanja ne dajo rešiti. Zato je treba koncentrirati našo pažnjo v političnih problemih. Država je primorana poseči vmes s sredstvi, ki so njej na razpolago. Brezposelne je treba podpirati, pričeti je treba z velikopotezno akcijo za izvršitev javnih del. Nastala je potreba skrajšanja delovnega časa ob nezmanjšanem zaslužku. Poizkusi racionalizacije in stopnjevanja produkcije obenem z zmanjšanjem števila brezposelnih delavcev, bi se morali postaviti pod najučinkovitejšo državno kontrolo, kakor je sploh treba uvesti kontrolo vsega privatnega gospodarstva. Njegov referat je kongres sprejel z vidnim odobravanjem na znanje.

Iz poročila verifikacijskega odbora je razvidno, da je kongresu prisostvovalo 42 delegatov, 14 članov strokovne komisije in 18 delegatov s posvetovalnim glasom.

Pri volitvah strokovne komisije so bili izvoljeni v eksekutivo ss. Jernejčič, Stanko, Jakomin, Vrankar in Arh, v kontrolo pa ss. Fricelj in Azman Karol. V širši odbor bo imenovala vsaka zveza po enega delegata.

Kongres je zaključil svoje delo ob pol 2. uri popoldne.

Delegati so se razhajali z vidnim zadovoljenjem nad potekom kongresa, ki je iznova dokazal, da delavstvo naših strokovnih organizacij baš v teh težkih časih dviga prapor zedinjenja, okoli katerega naj se zberejo vsi, ki jim je mar dobrobit delavskega razreda, kakor svoj lasten. Le združeni v močnici falangi bodo delavci dosegli svoje pravice in si zagotovili boljšo in lepšo bodočnost!

Kako vara Madžarska inozemstvo.

Veliki skriti vojni krediti.

Vojaški proračun znaša na Ogrskem 95,903.003 pöngejev (to je okoli 866 milijonov dinarjev). V kreditih pa ima skritega vojnega kredita še 115,410.970 pöngejev (to je okoli 1030 milij. dinarjev). Francoski »Poupoulaire« je objavil o tej prevari podrobno poročilo. O zadevi so že poučene mednarodne instance, kar je najbrže povzročilo odstop grofa Bethlena.

Nova sled za atentatorji na brzovlak na Madžarskem. Atentator baje ni elektrotehnik Leipnik, kakor so prvotno domnevali. Atentatorjev sicer še niso izsledili, pač pa zopet domnevajo, da vodi sled — v Berlin.

Pred razpustom angleškega parlamenta

Skorajšnje volitve?

Konservativci zahtevajo sicer razpust angleškega parlamenta, vendar ne še takoj, ker bi se gospodarska in finančna kriza zopet povečala. Značilno je, da bankirji zopet odtežajo Angliji večji kapital, ko so samo slišali o zahtevi po novih volitvah.

Novi društveni in zborovalni zakon.

Zakon o ustanavljanju nepolitičnih in političnih društev, političnih strank in obdržavanju shodov in sestankov.

Dne 19. t. m. je bil razglašen novi društveni in zborovalni zakon. Določbe tega zakona so v glavnem naslednje:

V novi ustavi je zagotovljena pravica organizacije v okviru zakona. Novi zakon o ustanavljanju društev in političnih strank ter obdržavanju zborov (shodov) in sestankov pomeni v bistvu uzakonjenje političnega pravca, ki je bil označen v kraljevem manifestu z dne 6. januarja 1929.

Novi zakon razlikuje politična in nepolitična društva. Katero društvo je politično in katero nepolitično, v zakonu ni točno označeno. Odločitev o tem je v čl. 12 novega zakona pridržana notranjemu ministrstvu. Proti odločbi notranjega ministra ni pritožbe. V bistvu so določbe novega zakona o osnovanju nepolitičnih društev slične avstrijskemu koalicijskemu zakonu iz leta 1867. Ustanovitev društva morajo predlagati najmanj trije ustanovitelji, le ti predložijo prijavo pristojni upravni oblasti II. stopnje preko občne upravne oblasti I. stopnje, ter prijavi priključijo društvena pravila v petih enakih izvodih. V pravih društev se mora ugotoviti: 1. ime, sedež in področje društva; 2. naloga društva in sredstva, s katerimi jo doseže; 3. ustroj uprave in način, kako se izdajajo splošno veljavni sklepi društva; 4. odredbe o izstopu društva in pristopanje; 5. pravice in dolžnosti članov; 6. zastopstvo društva; 7. znaki društva, pečat, obleka in slično; 8. namen imovine društva za primer, da društvo preneha. Obča upravna oblast II. stopnje bo prepovedala ustanovitev društva, če je po svojem imenu, namenu ali ureditvi nasprotno državi, državnemu ali družabnemu redu ali javni moralu, ali je kot društvo za telesno vzgojo postavljeno na versko, plemensko ali regionalno podlagi.

Oblast II. stopnje (banska uprava) lahko prepove ustanovitev društva v 6 (dosedaj v 4 tednih) tednih od dneva vložitve pravil. Če se prepoved ne izda v tem roku, društvo lahko začne z delovanjem. Proti prepovedi ni pritožbe. Novost je, da mora društvo voliti spisek vseh članov. Prijavljati mora volitve novega odbora. Na društvena zborovanja imajo dostop samo člani in imensko povabljeni gostje, vendar se mora obdržavanje društvenih zborovanj javiti 48 ur poprej pristojni oblasti. Iz teksta novega zakona, ki določa, da ima oblast vsak čas pravico zahtevati sejni zapisnik na vpogled, bi sledilo, da društvenih sej odslej ni treba več prijavljati. Nadzorna oblast ima nadalje pravico razveljaviti vsak sklep odbora in občnega zbora. Po dosedaj veljavnem zakonu je oblast smela pozvati društvo, da svoj sklep spremeni in ako se je društvo temu pozivu oblasti uprlo,

oziroma se ni odzvalo, je oblast lahko odredila njegov razpust.

Glede ustanavljanja političnih društev veljajo prav iste določbe kot za ustanavljanje nepolitičnih. Novi zakon se v tem oziru razlikuje od starega avstrijskega v tem, da političnim društvom ni treba predlagati članskih seznamov politični oblasti. Vendar morajo prav tako kot nepolitična društva voditi spisek svojih članov. Nadalje smejo politična društva ustanovljati podružnice, kar doslej ni bilo dopuščeno, in se smejo združevati tudi v zveze.

Povsem nova določba zakona o koalicijskem pravu je določba o ustanavljanju političnih strank. Politične stranke so se doslej (pri nas do 6. oz. 24. januarja 1929) smatrale kot svobodne organizacije političnega življenja, za katere niso veljali nobeni zakoniti predpisi in tudi niso bile juridične osebe. Z novim zakonom je točno predpisana organizacijska oblika stranke. Organizacijska forma strank je bila dokaj različna. Nekatere so temeljile samo na sistemu zaupnikov. Sedanji zakon to razliko odpravlja. Zakonodajalcu je lebdel pred očmi sistem političnih strank kot ga poznamo zlasti v državah centralne Evrope.

Za ustanovitev politične stranke je potrebna nekaka predkoncesija, kakor n. pr. pri ustanavljanju akcijskih družb. Za ustanovitev stranke je potrebno najmanj 10 oseb, ki so dolžne, da pošljejo program in pravila stranke in svojeručno podpisano prijavo ministrstvu notranjih zadev. Podpisniki prijave morajo označiti svoje krstno in rodbinsko ime in na prijavi navesti svoj poklic in kraj, v katerem prebivajo. Ko notranji minister pregleda predloženi program stranke, izda odlok, s katerim se dovoli ustanovitev politične stranke in se to obenem razglaša v »Službenih novinah«. Za politična društva, ki niso politične stranke, velja dovoljenje za ustanovitev obenem za dovoljenje za obstojanje in delovanje društva. Strankini ustanovitelji smejo potem začeti z nabiranjem članov. V vsakem srezu v državi morajo nabrati najmanj 60 članov. (Število članov stranke ne sme nikoli pasti izpod tega minimalnega števila, ker bi sicer notranji minister lahko odredil razpust stranke.) Za pristop v članstvo stranke je potrebna svobodna pismena izjava. To izjavo morajo pismeni državljani svojeručno podpisati, nepismene pa mora o pristanku v prisolnosti dveh pismenih prič drugi podpisati. Po končanem nabiranju članov pošljejo ustanovitelji ministru za notranje zadeve seznam nabranih članov. Nato izda minister v roku dveh mesecev končni odlok, ali dovoli obstoj politične stranke in njeno delovanje. Za ustanovitev stranke je torej po-

trebno zbrati v 353 srezih 21.180 članov. Spricho danih razmer ni mogoče misliti, da bi v državi poleg recimo novoustanovljene državne stranke postojala še katere druga. Pravice političnih strank pa iz teksta novega zakona niso razvidne. Po vsej priliki pa se bo politična stranka lahko udeleževala volitev v parlament, senat, banske svete in občine itd.

Zakon razlikuje zbere (shode) in sestanke nepolitičnih in političnih združenj. Zbori (shodi) so javni sestanki na prostem, sestanki pa so pomenki osebno povabljenih ljudi v zaprtem prostoru. Zakaj dela zakon razliko med zborom (shodom) ali sestankom, iz teksta zakona ni razvidno, ker je treba zbor, kakor tudi sestanek prijaviti najmanj 48 ur pred vršitvijo pristojni upravni oblasti I. stopnje. Prijavo mora podpisati sklicatelj. Oblast izda na zahtevo potrdilo o prijavi. Ona sme zbor (shod), oziroma sestanek tudi prepovedati, vendar mora to svojo prepoved sporočiti najdalje 24 ur pred časom napovedanega zbora (shoda), oziroma sestanka. Ako se v tem roku ne dostavi prepoved sklicatelju, se shod, oz. sestanek lahko vrši. Za zborovanja na prostem pa je potrebno posebno dovoljenje upravne oblasti, ki ga mora izdati najmanj 24 ur pred časom napovedanega zborovanja. Ako dovoljenje ni izdano v tem roku, se smatra, da je zborovanje prepovedano.

Posebne določbe veljajo glede sklicevanja političnih zborovanj (shodov) in sestankov. Za vsa zborovanja (shode), oz. sestanke o političnih vprašanjih je potrebno dovoljenje upravne oblasti. Sklicatelji morajo predložiti prijavo najkasneje 3 dni pred shodom, oz. sestankom. Ako oblast najdalje do 24 ur pred shodom ali sestankom ne izda dovoljenja, se smatra, da je bil shod, oz. sestanek prepovedan.

Nek privilegij v tem oziru uživajo politične stranke, ki so dovoljene v smislu določb zakona. One smejo imeti zborovanja (shode) na prostem in na drugih javnih krajih, oz. sestanke brez predhodnega dovoljenja upravne oblasti, vendar so sklicatelji dolžni o teh shodih, oz. sestankih predložiti 24 ur prej pismeno prijavo oblastvom, ki morajo na to o tem izdati pismeno potrdilo. Seveda ima oblast pravico prepovedati vsako politično zborovanje (shod), kakor tudi sestanek.

Za prekršitve tega zakona so določene precej občutne kazni. In sicer se kaznujejo prekršitelji z zapornim do 30 dni ali v denarju do 5000 Din, oz. z obema kaznima; če pa je delovanje težje prirode, po drugem zakonu. Kazni o tem zakonu izreka občna upravna oblast I. stopnje. Proti sodbi je dopustna pritožba na občno upravno oblast II. stopnje v 15 dneh od dneva dostavitve.

K temu zakonu bo izdana še posebna izvršilna naredba.

Nevarnost vojne na daljnem vzhodu?

Vojna ima imperialističen značaj.

Politične razmere med Japonsko in Kitajsko so že od nekdanj negotove. Sedanji spor se je pričel zaradi malenkosti.

Mandžurski Kitajci so napadli v Mandžuriji naseljene koreanske kmete, nato so vprizorili Koreanci pokolj med kitajskimi naseljenci. Konfliktoma je sledil bojkot japonskega blaga v Mandžuriji, kar je za Japonsko dovolj tehten razlog, da jemlje celotno vprašanje resneje. Na tem vprašanju so pa zainteresirane tudi evropske države, ki bi rade same prodajale blago Kitajcem, češ, da Japonci ponarejajo evropsko blago in ga ceneje prodajajo Kitajcem. Japonska je pa jako razvita industrijska država in blizu ima kitajski trg, zato se hoče boriti za ta trg z orožjem.

Japonska je poslala v Mandžurijo okoli 50.000 vojakov in večje število letal. Nasprotno pa razpolaga Kitajsko z vojsko okoli 220.000 mož. Japonska vlada ni edina, ali naj nadaljuje pričeto vojno, ker ve, da tiči za Kitajsko imperialistični kapital udeleženi držav, predvsem Anglije in sovjetske Rusije. Japonci so sicer že zasedli Tsingtau, Mukden in druge kraje, vendar bi pa s temi silami ne bili kos kitajskim četam. Nedvomno pride že te dni do bitk, ker vodijo kitajski poveljniki vsak zase svojo vojno taktiko.

Vojna na daljnem vzhodu je torej mogoča, grozne in nedogledne posledice utegne imeti, ker bi tako evropske veselice kakor Zedinjene države ameriške ne pripustile, da bi Japonska in Kitajsko rešili svoj konflikt med seboj, morda v interesu obeh, pa v škodo mednarodnega kapitalizma, ki je interesiran na kitajskem trgu.

Kitajska pa utegne predložiti svoj konflikt z Japonsko Društvu narodov v uvaževanje.

Iz španske ustave.

Španija slovesno zametava vojno.

Španski parlament se posvetuje o ustavi in je te dni sklenil tele določbe v ustavi:

Člen 5 pravi: Glavno mesto Španije je Madrid; dalje člen 6: Španija slovesno zametava vojno kot orodje nacionalne politike; in člen 7. ustave: Španska država bo splošne določbe mednarodnega prava spoštovala in jih tako priznala, kakor bi bile del nje lastnih pravnih določb.

Število volilcev v Beogradu. Beograd ima po dopoljenih volilnih imenikih 39.202 volilca. To je razmeroma majhno število.

Ali si že član Cankarjeve družbe?

Anton Čehov:

Kirurgija.

(Konec.)

»Odprite dobro usta,« reče in se približa cerkovniku. »Še bolj... V hipu vam pomorem... kakor da bi izpili kozarec vode... Majhen urez v dlesni, udarec, in vse bo končano...« (tako govoreč, je prerezal dlesni) »in vse je končano.«

»O naš angel varuh! Vsi drugi smo tepci... Blagor vam, ki ste se šolali!«

»Molčite! Ne gre govoriti, kadar imate usta odprta!... To na primer je zob, ki ga je lahko izdreti; slabo je, če ostane sama korenina... Eh, to ni nič...« (nastavi kleščice). »Potrpeljenje, ne ganite se... Mirno!... V minuti bo končano.« (Vleče.) »Glavno je, da ga znate prijeti, ne da bi ga zlomili... (potegne)... kro-

»Bog vas blagoslovi... Sveta Maj... Uh... Uh... Uh...«

»Ne, ne, proč roke, ne dotikajte se, opravim jaz« (potegne na svo-

moč). »Trenutek... potrpljenje... Gre, gre... Ni najlažja stvar na svetu izdirati zobe, veste...«

»Bog vas... (zatuli)... Vsi angeli, svetniki... Joj! Joj!... izderi ga že vendar!... Že sto let ga vlečeš...«

»Tako je pač s kirurgijo... Ne uspeš vedno na prvi mah... že gre, gre...« Vonmiglasov privzdiguje noge, da se dotikajo komolcev, si zvija prste, sopiha kakor parni kotel in oči mu lezejo iz jamic; obraz mu je rdeč in znojen, oči pa solzne. Kurijat in se sklanja nad cerkovnikom, sopiha in vleče, vleče.

Pol minute pekla... Kleščice zdrsnejo ob kosti in zob jim uide; Vonmiglasov skoči pokonci, si otipava usta in opazi, da je zob miren in trden na svojem prejšnjem mestu.

»Dosti zaleže tvoje izdiranje,« se oglasi z jokavim in istočasno posmehljivim glasom. »Naj ti na ta način vleče sto tisoč zlodjev na onem svetu za noge! Hvala!... Če ne znaš izdirati zob, vsaj ne ubijaj svojega bližnjega!«

»In ti, čemu se dotikaš?« ga zavrne padar ljuto. »Jaz ga zgibam, ti ga vračaš na prejšnje mesto in me povrhu še obkladaš s svojimi nesramnostmi, tepec.«

»Tepec si ti!«

»Hej, neumni kmetavs, misliš, da je izdirati zobe kakor jesti kos kruha? Kar poizkusi, če se upaš! Treba je drugačne šole kakor za opravke z zvonovi...« (ga oponaša). »Če ne znaš izdirati... izdri sem ga tudi Aleksandru Ivanoviču Egipeckemu in to brez teh komedij! A to je odličan človek, vljuden človek... In mi ni ustavljal rok! Sedi... sedi, ti rečem!«

»O moj Bog, moj Bog!... Daj mi vsaj, da pridem do sape... Dobro, a ne vleci po malem! Dober udarec in konec...«

»Glej, glej, ta bi mi hotel biti še za učitelja! Kakšni ljudje, sveti Bog! Kako bedasto ljudstvo! Sedi in odpri usta!« (Nastavi kleščice.) »Eh da, moj dragi! Kirurgija ni igrača za otroke! Ni kakor maščevanje.« »Bodi miren! Tvoj zob je pač star in ima ko-

renine pošteno globoko...« Bodi miren. Tako... bodi miren... Evo ga, evo... (Krah!)... Saj sem vedel.«

Vonmiglasov ostane kako minuto negiben, oči mu bulijo v praznino, obraz mu je bled in ves znojen.

»Vzel sem napačne kleščice...« mrmra padar zase. »Lepa smola!«

Ko se je cerkovnik zavedel, si porine roke v usta, se otipava in na mestu pokvarjenega zoba začuti dve koščeni konici.

»Vrag te naj odnese!« zarjovi. »Herodež te je dal sem, da nam boš v nesrečo, pes!«

»Kar nadaluj s svojimi nesramnostmi!« mu odvrne padar in odlaga kleščice. »Osel! Ali ti niso dovolj namlatili hrbita v semenišču? Aleksander Ivanovič Egipecki, ki je bival sedem let v Petrogradu in je odličan mož, mi ni rekel besede... In on nisi obleke po sto rubljev... In ti, živina, kaj misliš, da si?« Beži, saj ne boš crknil od tega!«

Cerkovnik pobere z mize svoj blagoslovljeni kruhek, ga zavije v rdeči robec in z roko na licu se vrača domov...

Doma in po svetu.

Hrvaški emigrant Perčević se je vrnil na Dunaj in se tam mudil.

Nesreča v rudniku Trebče. V rudniku Trebče sta vodila dva rova drug nad drugim. V gorenjem rovu je bilo 20 ton nakupičene rude in pod pritiskom tega bremena se je dno zrušilo in zemlja je zasula spodnji rov, v katerem so ostali štirje rudarji. Rešitev bo težavna ali sploh nemogoča, ker bodo rabili za odstranitev zemlje do 20 dni.

Bivši ljubljanski župan Ivan Hribar je obhajal dne 19. t. m. svoj 80. rojstni dan. Ivan Hribar je po potresu leta 1895 dejansko obnovil Ljubljano.

Umor bančnega predsednika. Italijanska banka Commerciale Palatina je imela v nedeljo sejo upravne odbora. Splitska firma brata Vale je dolgovala banki 500.000 dinarjev. Banka je pozvala trdno, da likvidira. Na seji sta bila tudi lastnika Mario in Jovan Vale. Prišlo je do spora in Mario je ustrelil na predsednika in potem ustrelil še sebe. Predsednik Savo bo najbrže ozdravel.

Podatkov o stanju oboroževanja še ni. V zmislu sklepa Društva narodov je bilo povabljenih nad 50 držav, da poročajo o stanju oboroženja. Ti podatki so zaupni in bi se rabili za razorožitveno konferenco, da bi se na podlagi teh podatkov izvajalo sukcesivno sistematično razoroževanje. To bi bil začetek, o katerem bi se ob jasnem razmerju vojnih sil lahko našel ključ za zmanjševanje vojnih priprav. Toda do roka je poslalo komaj 15 držav zaprosene podatke.

Obsedno stanje na Madžarskem. — Vznemirjena oligarhija. V Budimpešti poročajo, da je madžarska vlada porabila priliko, ki jo ji nudi železniški atentat pri Bia-Forbagy za to, da proglasi obsedno stanje za celo državo, s katerim je zvezana ob enem omejitev svobode zborovanja. Z ozirom na bankrotsko gospodarstvo, ki ga je zakrivila grofovska oligarhija, se režim ne čuti preveč varnega in obsedno stanje je edini trumf, ki ga ima Karolyjeva vlada v rokah. Če bo pa to rešilo madžarsko oligarhijo, je pa seveda zelo malo verjetno.

Nacionalistična društva proti razpustu Heimwehra. Razna nacionalistična društva Avstrije so poslala posameznim ministrom spomenico, v kateri se ta društva močno zavzemajo za Heimwehre in protestirajo proti aretacijam »spoštovanih« mož. Za vsemi temi elementi se previdno skriva prelat. Avstrijska vlada bo končno vendarle morala pokazati z dejanji, ali sta ji red in zakonitost v državi pri srcu ali ne.

Skrajšanje delovnega časa pride pred čehoslovaški parlament. Čehoslovaška je jako industrijska država, kjer imajo tudi veliko nezaposlenost. Iz tega razloga so čehoslovaške strokovne organizacije pričele akcijo za uvedbo šesturnega delavnika. Socialni demokrat minister dr. Meissner je to socialistično iniciativo sprejel za svojo in sporočil, da pride vprašanje skrajšane delovnega časa v jesenskem zasedanju pred parlament. Minister utemeljuje nujnost svojih predlogov. V Nemčiji je vlada sama zahtevala za nekatere industrije skrajšanje delovnega časa do današnje sobote. Odklonili sta zahtevo vlade stavbinska in tiskarska industrija. Nekatere industrije so že pristale. Če se delovni čas ne bo skrajšal povsod, bo vlada izdala primerno naredbo.

Gajda bo šel v luknjo. Vodja čehoslovaških fašistov ter bivši vojni minister general Gajda, ki je sedaj narodni poslanec, je bil obsojen na dva meseca zopora. Pred dvema letoma je Gajda organiziral vlom v stanovanje nekega ministerialnega svetnika, da bi odstranil neko Masarykovo pismo, ki se je nahajalo pri omenjenemu uradniku in ki je igralo odločilno vlogo v procesu proti Gajdi. Gajda pa je bil zaradi tega vloga obsojen in je rekuriral. Najvišje sodišče je sedaj potrdilo razsodbo

prve instance. Gajda sedaj izgubi generalno penzijo in sodišče se še posvetuje, če mu ne bi vzelo tudi poslanski mandat.

Poljski opozicionalci zopet pod obtožbo. Proti onim opozicionalcem v poljskem parlamentu, ki so bili za časa zadnjih volitev zaprti v Brest-Litovskem, je sedaj ponovno pri varšavskem okrajnem sodišču podnešana obtožba radi veleizdaje, ki so jo obtoženi zagrešili baje s tem, ker so hoteli vreči ustavo. Med obtoženci se nahajajo: soc. poslanec Liebermann, bivši ministerski predsednik ter vodja kmečke stranke Witos in bivši minister Barlicki.

Posebna sodišča v Nemčiji. Nemška državna vlada je sklenila potom zasilne naredbe ustanoviti posebna sodišča za naglo sojenje teroristov, gospodarskih spekulantov in vseh tistih, ki se odtegujejo plačevanju davkov.

Francoski ministerski predsednik Laval in zunanji minister Briand vendar pojmeta v Berlin, kjer se bosta mudila od 26. do 29. septembra t. l. Obisk ima gospodarsko-politični značaj.

Letalo obvisi pol ure v zraku. Nekemu francoskemu letalcu se je posrečilo, da se je pri daljšem poletu na neki že v naprej določeni točki za pol ure v zraku ustavil. Letalo je pol ure mirno obviselo v višini 300 metrov.

Angleški minister za bojkot inozemskega blaga ter proti zabavnim potovanjem v inozemstvu. Povodome neke razprave radi štednje v angleški lordski zbornici je priporočal lord, čuvar državnega pečata, minister Peel, da bi se naj Angleži kolikor mogoče omejili pri nakupu inozemskega blaga, oz. da ga sploh ne bi kupovali. Tudi bi naj opustili zabavna potovanja v inozemstvo. Dvomi se, da bi minister s takim načrtom prodril, kajti tudi patriotizem angleških kapitalistov ima svoje meje in ravno ti so tisti, ki morda od vseh na svetu največ potujejo — seveda v zabavo.

Angleška vojna mornarica se upira. S štednimi odredbami angleškega parlamenta se znižujejo tudi prejemki mornarice. V pristanišču je 16 vojnih ladij atlantske mornarice. V pondeljek so izdali poveljniki ukaz, da odplujejo in odplula ni niti ena ladja; končno so še kurjači pogasili ogenj. Mornarji so razburjeni zlasti radi tega, ker se moštvo razmeroma bolj znižajo prejemki kakor častnikom. Opominjanje mornarjev na disciplino ni zaleglo. Enaki upori so bili tudi v drugih pristaniščih. Tajnik za pomorske zadeve je stavil v zbornici predlog, da naj se želje mornarice upoštevajo, kolikor gre.

Upton Sinclair težko zbolet. Slavni romanopisec Upton Sinclair je v Pasadeni (Kalifornija) težko živčno zbolet.

Poljska za moralno razorožitev?

Poljski zunanji minister Zaleski je izročil tajniku Društva narodov spomenico s štirimi zahtevami:

1. Skupne pravne določbe v kazenskih zakonih proti kampanji za vojno.
2. Kodifikacija določb o javnih društvenih ustanovah, da se prepreči vojna propaganda in mržnja med narodi.
3. Ureditve mednarodnih odnosov, preprečenje lažljivih objav. Ustanovi naj se mednarodno disciplinsko sodišče za časopisje in centrala za izmenjavo časopisnih vesti in poročil.
4. Pacifistični duh naj se vzgaja v srednješkolskem pouku in predavanjih, da se ustvari mednarodno zupanje in omogoči odločna borba proti bojovniškim organizacijam.

Moralna razorožitev! Od kdaj je Poljska tako miroljubna, ko doma tako terorizira? Ali morda čuti doma opozicijo?

Ozadje avstrijskega puča.

Šlo je za vpostavitve habsburške monarhije.

Hajmverovski puč v Avstriji je razburil vso javnost. Vsi listi obsojajo pustolovstvo, edino »Reichspost« pravi, da se mora udeležence smatrati kot politike, ki so iz ljubeviti do domovine vprizorili akcijo. Ozadje puča je pa globlje. V Avstriji menijo, da je za vso akcijo prelat dr. Seipl, plemstvo in nekaj generalov odgovorno. Poleg grofa Stürgkha, kneza Starhemberga je bilo aretiranih tudi nekaj generalov, ki so bili v zvezi z gibanjem, ki je popolnoma ponesrečilo predvsem zaradi nesposobnosti voditeljev. Razni dogodki potrjujejo domnevo, da je bila stvar resno zamišljena proti socialni demokraciji in za habsburški monarhizem. Dr. Seipl je prijatelj Cite, ki jo je večkrat obiskal. Mudil se je na Tirolskem, kjer je imel mnogo razgovorov s hajmverovci. In zadnjič je bil na Dunaju tudi grof Bethlen, ki se je shajal z monarhisti, zlasti z grofom Stürgkhom. Vse to dokazuje, da je bil dr. Pfrimer le orodje drugih ljudi. Dunajska »Arbeiter-Zeitung« obljublja, da bo z originalnimi dokumenti dokazala stvari, ki bodo do nagega razgalile vso široko zaroto proti republiki in srednji Evropi.

Knez Starhemberg — vodja heimwehrovcev.

S heimwehrovci bodo obračunali delavci.

Kneza Starhemberga so izpustili iz preiskovalnega zapora. Izdal je v soboto, dne 19. t. m. poseben oklic, v katerem poroča o veselem dogodku, da je prevzel celotno vodstvo heimwehra. Knez se v politiki doslej ni obnesel. Ne verujemo, da bi kaj napravil v tej novi funkciji.

Dr. Seipl in ironija.

Seipl bi rad postal predsednik republike.

Po vsem polomu avstrijskega hajmvera se hajmverovci bavijo z misljo, da bi postavili kot protikandidata za predsedništvo republike — prelata dr. Seipla. Uverjeni so namreč, da bo krščanske socialce in druge razsvetil duh, pa bodo v ožjih volitvah volili prelata. Verjetno ni, mogoče je pa!

Maribor.

105 praznih stanovanj v Mariboru — 8 članska družina pa prenočuje na prostem. Minuli četrtek je bila v Tomšičevem drevoredu iz neke hiše deložirana delavska družina, ki šteje osem članov, in sicer šest otrok v starosti od enega do dvanajst let. Prenočevali so s svojimi roditelji prvo noč na prostem. Sedaj se jih je usmilil nek sosed ter jim dovolil, da smejo spati v neki lopi, tako da so vsaj pod streho. Prvotno je ta delavska družina stanovala nekaj mesecev v hlevu hiše, odkoder je bila sedaj deložirana. Ko pa hišni lastnik tega ni več dovolil, jo je sprejel nek najemnik v svojo prosto sobo, ki je bila pregrajena z leseno ograjo, tako da je bila tudi kuhinja poleg. Za ta prostor je omenjena družina morala plačati 300 Din mesečne najemnine. Očividno pa je bilo to premalo. Nenadoma pa je prišla sodna odpoved in končno deložacija. Od meseca januarja t. l. sta se oče in mati trudila dobiti stanovanje, toda brezuspešno. Kjerkoli sta povpraševala za stanovanjem in povedala, da imata šest otrok, so se hišni lastniki branili, sprejeti tako številno družino v stanovanje. Kaj je mar hišnemu lastniku, ki je to družino deložiral, kakor tudi gotovim drugim hišnim posestnikom, če trpijo otroci poleg pomanjkanja tudi mrz; glavno je, da so sami pod streho in na gorkem. — Uradna statistika izkazuje 105 praznih stanovanj! Društvo hišnih posestnikov in mariborski trgovski gremij protestirata, da bi občina še kaj iz-

Jubilej belgijskega socialističnega združenja.

Dne 15. in 16. avgusta t. l. je proslavilo belgijsko socialistično združenje 50-letnico svojega obstoja in obenem je doživel vodja belgijskega socialističnega delavstva in ustanovitelj belgijskega združenja **Eduard Anseele** 75-letnico svojega rojstva. Anseele je eden od onih mož, ki so v Belgiji začeli takorekoč iz nič ustvarjati združeno gibanje in so obenem pokladali temelje socialističnemu gibanju, ki je danes tam tako lepo razvito. Bila je to s početka mala delavska pekarina v Gentu, ki je postala zibelka združnega gibanja po celi Belgiji. Pri njeni ustanovitvi je bil navzoč Anseele. Anseele je sin čevljarja, ki je imel v revoluciji leta 1848 vodilno vlogo. Ko je mladi fant končal trirazredno ljudsko šolo, so ga dali učiti, pozneje pa je bil za pomočnika pri notarju. Imel je 50 frankov mesečne plače, ki je bila za tedanje dobo dovolj visoka, a vendar je hotel spoznati svet in se je tako podal v London, iskaje kako službo. Tam ni dobil stalnega posla in zato se je vrnil v Gent, kjer pa je zaslužil manj kot prej. Prišel je v službo k trgovcu z drvini, ki pa je bil katoliški senator. Dasi je bil Anseele član tedaj ustanovljene Internacionale, službe ni izgubil. Z **Van Beverenom** in **Mauriceom Lauzelom** je začel z agitacijskim delovanjem med delavstvom. Postal je tajnik in urednik prvega socialističnega časopisa v Antwerpnu, ali ta list je moral tudi sam kolportirati, kar se je dogajalo glavno v soboto zvečer in v nedeljo. Nahujskani delavci so ga pri tem ovirali, grozili so mu in tudi tepli so ga za to socialistično propagando. Tudi delodajalec ga je odpustil. Šele ko je bil v Gentu ustanovljen krajinski časopis »Volkswille«, ga je Anseele urejeval in obenem tudi stavil. Taki so pričetki socialistične stranke v Flandriji, ki so združeni z imenom Anseele. On sam pripoveduje o teh časih s humorjem: Pet ljudi je bilo v Gentu, pet v Bruslju, eden v Antwerpnu in eden v Hainatu; to je bilo onih dvanajst apostolov, ki so ustanovili gibanje. Bila pa je sreča, da ni bilo med njimi nobenega Judeža. Z veliko energijo je agitiral Anseele po celem okrožju tja do francosko-belgijske meje. Iz prostovoljnih prispevkov, ki so jih pobirali na shodih, so bili kriti agitacijski stroški. Da bi bile te finance boljše in rednejše, je ustanovil Anseele kozumno drugo »Vooruit« (Naprej) v Gentu in je bil tudi njen prvi ravnatelj z 28 franki tedenske plače. Radi antimilitaristične propagande je bil Anseele aretiran in daljšo dobo tudi zaprt. Preko 50 let je Anseele član belgijskega parlamenta, bil je tudi neko dobo minister za pošto in železnico in za železniško in poštne osebe je storil mnogo dobrega. Kljub svoji starosti je še vedno delaven v flamskem socialističnem in združenem gibanju. Njegovi iniciativi se lahko zahvali belgijsko združenje za krasen razvoj, ki ga ima. To združenje je sicer delno različno od združenja v drugih državah, vendar so se njegove metode na domačih tleh izkazale. Leta 1924 je bila prirejena v Gentu o priliki Mednarodnega združnega kongresa na Anseelev predlog mednarodna združna razstava, katere so se udeležili s svojo razstavo tudi slovenski delavski združenji.

(Dalje prihodnjic.)

dala za gradnjo stanovanj! Osemčlanska družina pa nima tik pred zimo niti strehe nad glavo, in to radi tega, ker je obdarjena z otroci. Kedaj bo konec takim krivicam?

Ubogi mesarji. Gotovo ni na svetu stanu, ki bi toliko tarnal o slabih časih, kakor ravno mariborski mesarji. Kdor jim verjame, pride do zaključka, da so mesarji največji in najnesebičnejši dobrotniki človeštva, ki za blagor ljudstva samo »gor plačajo« in seveda drago kupljeno blago v zgubo prodajajo. Res usmiljenja vredni ljudje, ki zaslužijo javno priznanje. V »Mariborer Zeitung« od 20. septembra na strani 8 v 4. stolpcu pa čitamo, da se bo v Mariboru vršila dne 26. in 27. septembra 1931 konjska dirka, h kateri bo prijavi kot dirkači svojo udeležbo kar trije mar. mesarji. Nakup in vzdrževanje dirkalnih konjev po lastnikih, ki niso kmetovalci-konjerejci, stane mnogo denarja in je prav drag sport. Vprašati se moramo, odkod dobivajo mesarji denar, ko vendar po lastni izjavi tako slabo tržijo? Navaden kmet, trgovec, najboljši uradnik si ne more gleštati dirkačev, ker mu v sedanjih razmerah primanjkuje sredstev za vsakdanje življenske potrebe. Mestno načelstvo pa vprašamo, kaj je z regulacijo mesnih cen? Čujemo, da je tržni odsek že pred dobrim mesecem izgotovil obširen referat za ureditev mesnih cen. Kdo je kriv temu, da ne pride z mrtve točke? Kmet vzdihuje pod težkimi datjavami, konsument si ne more privoščiti niti vsakdanjega kruha, mesarji pa — dirkajo z dragimi konji! Kaj pravite? Mesarji so res siromaki.

Volilne imenike za mesto Maribor je sodišče kot pristojna oblast te dni potrdilo.

Premeščen je bil te dni sreski načelnik desnega brega dr. Hacin v Prevalje, na njegovo mesto pa je bil imenovan g. Milan Makar.

Mestno tržno nadzorstvo je končno vendar dobilo svoj telefon, in sicer št. 2577.

Prijemaj za gledališki abonement se sprejemajo dnevno do 24. t. m. v gledališki pisarni.

Otvoritev avtobusne proge Maribor—Št. Ilj—državna meja. Mestni avtobusni promet v Mariboru je otvoril 19. t. m. avtobusno progo Maribor—Št. Ilj—državna meja začasno ob sredah, sobotah, nedeljah in praznikih. Odhod z Glavnega trga ob 7.30 in 12.30, oziroma z glavnega kolodvora ob 7.35 in 12.20, z dohodom v Št. Ilj—državna meja ob 8.20 in 13.05 uri. Odhod iz

Št. Ilja ob 8.30 in 14.30, prihod v Maribor ob 9.20 in 15.20 uri. Vozna cena za osebo Din 10.—, za vsa druga postajališča pa na bazi Din 0.80 za 1 kilometer.

Zastrupljenje z gobami. Dne 20. t. m. se je zastrupil z gobami 54 letni železničar Josip Fras. Rešilni oddelek ga je odpremil v bolnico.

Iz letala je padel na Teznu stanojuči pilot Kerčak dne 20. t. m. Letalo je močno poškodovano, sam pa je zadobil le lažje poškodbe.

Opozorilo staršem! Kupujte za svojo deco sedaj za šolo samo pri nas na Slomškovem trgu 6!

Ptuj.

Pevski odsek »Svoboda« priredi v nedeljo, dne 4. oktobra **vinsko trgatve**. Trgatve se bo vršila v prostori

rih »Švicarije«. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

Studenci pri Mariboru

Agilna »Svoboda« v Studencih. Med najdelavnejše delavske kulturne organizacije moramo prišteti gotovo delavsko kulturno društvo »Svoboda« v Studencih pri Mariboru. Člani društva so sami delavci in delavke, najrevnejši med revnimi in ravnotako odbor. A kljub temu jim vse to ne kazi dobre volje in pa energije do dela za podvig izobrazbe med delavstvom v Studencih. Lahko rečemo, da dela »Svoboda«, z ozirom na težavne razmere, v katerih se nahaja delavstvo v Studencih, z neprestanimi prireditvami prave čudeže. Seveda ne morejo napraviti pri tej revščini nič posebnega, a gibljejo se, zbirajo se in družijo reveži, pa se čutijo močne in srečnejše. In to je glavno. V nedeljo, dne 13. t. m., je »Svoboda« zopet imela svoj lep popoldan v dvorani bivšega doma »Svobode«, ki pa je sedaj prodan in last gostilničarja Mraza. Vinska trgatve, ki so jo priredili naši »Svobodaši«, je privabila prav lepo število naših proletarcev iz Studencev in je društvo z uspehom v vsakem oziru zadovoljno. Neumornim delavcem častitamo k uspehu in le želimo, da ostanejo kljub neštetim težavam še naprej tako neustrašeni. Brez boja ni življenja! Naše vrste morajo nasprotstva in težave le utrjevati in nas de-

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil »Delavski Politiki« novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! -- -- --

lati močnejše. Mariborčani pa naj ne pozabljajo svojih nesebičnih in požrtvovalnih sodrugov v Studencih, ki so naš ponos.

Razno.

Nove španske znamke. Po pre vratu so si na Špankem za prvi trenutek pomagali s starimi poštними znamkami, na katerih je bila kraljeva slika, na ta način, da so preko kraljeve glave natiskali besedo »republika«. Sedaj pa je vlada sklenila dati v promet dve novi seriji pisemskih znamk, od katerih bo ena nosila sliko predsednika parlamenta španske republike iz leta 1873-74 Nicolasa Salmerona, druga pa ustanovitelja španskega socializma Pabla Iglesiasa.

Vsakdo mora čitati Fr. Žgečevu knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah. ---

VELIKANSKI ZOO-CIRKUS

A. Fischer — evropski Barnum & Bailey v Mariboru, Magdalenski park Samo nekaj dni!

V belem šotoru je: 200 nastavljenec, 200 zveri, 100 eksotičnih živali, 65 levov, 30 severnih medvedov.

VELIKANSKI ZVERINJAK

novodobna Noetova barka. Konjušnica najplemenitejših konjskih pasem iz prvih kobilarin kontinenta. Najboljši artisti tu- in inozemstva.

Otvoritvena gala-predstava bo v torek, 22. septembra ob 20. (8.) uri zvečer. — V sredo, dne 23. septembra bodeta dve predstavi: prva ob 16. (4.) popol., druga ob 20. (8.) uri zvečer.

Popoldanska predstava bo garantirano s tako bogatim sporedom, kakor večerne.

Otroci plačajo pri popoldanskih predstavah polovično ceno. Velikanski zoološki park je dnevno odprt od 10. ure predpoldne do 19. (7.) ure zvečer.

Ob 11. predpoldne bo krmljenje zveri, koncert donskih kozakov in javne vaje.

Predprodaja vstopnic od torka naprej pri cirkuški blagajni.

Kupujemo klavne konje ter vse druge zdrave živali.

Kolesa se shranjujejo v posebnem cirkuškem šotoru. Avtobusna zveza na vse strani ugodna!

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj** 14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“ Welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovčeki, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvoreni torbarni

JOSIP KARLO, MARIBOR, Kopalniška ulica šte. 2 (Scherbaumov paviljon).

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo oviljanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Pristopajte k zadrugi „DELAVSKI DOM“

r. z. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruge.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otročke obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.

Šolske torbice

aktovke, nahrbtnike, gamaše, kovčke itd. v največji izbiri in zmernih cenah nudi **Ivan Kravos**, Maribor, Aleksandrova 13

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren-tih.

Za jesen in zimo

Velika izbira **trikotaje, klobukov, čevljev, copat** itd. po solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Za šolo kupujemo samo na **Slomškovem trgu šte. 6.** Ljudska tiskarna Maribor.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon šte. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg šte. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2% proti trimesečni odpovedi.

